

Datum
2022-02-09
Vår referens
Sanna Jälevik
Utvecklingssekreterare
sanna.jalevik@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Årsredovisning 2021 finskt förvaltningsområde STK-2021-1672

Sammanfattning

Malmö stad är sedan 1 februari 2015 en del av det finska förvaltningsområdet och tar emot ett årligt stadsbidrag på 1 980 tkr för insatser som utgår från *Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk*. I detta ärende redovisar stadskontoret hur pengarna fördelats och använts under 2021. Stadskontoret bedömer att trots en pågående pandemi har arbetet med finskt förvaltningsområde och de sverigefinska Malmöbornas rättigheter utvecklats under 2021. På ansvariga förvaltningar för fokusområdena förskola, skola, kultur, äldreomsorg och kommunikation sker arbete kopplat till de sverigefinska Malmöbornas rättigheter. Initiativ som att till exempel skapa nätverk och styrgrupper för arbetet med nationella minoriteter visar på att arbetet med området i sin helhet utvecklas på förvaltningarna. Det finns dock behov av intern kompetenshöjning om de nationella minoriteterna och deras rättigheter, bland annat till följd av personalomsättning i organisationen. Arbetet med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheterna och sverigefinnarnas specifika rättigheter i förvaltningsområdet behöver också fortsätta att utvecklas. Arbetet med finskt förvaltningsområde sker så långt som det är möjligt i samråd med sverigefinska Malmöbor, vilket gör att stadskontoret bedömer att utvecklingen av stadens samrådsprocess bör prioriteras i det kommande arbetet.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner rapporten Årsredovisning 2021 finskt förvaltningsområde.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 220221 Årsredovisning 2021 finskt förvaltningsområde

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2022-02-21
Kommunstyrelsen 2022-03-16

Beslutet skickas till

Förskolenämnden
Grundskolenämnden
Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden
Kulturnämnden

Stadskontoret, Kommunikationsavdelningen

Ärendet

Malmö stad är sedan 1 februari 2015 en del av det finska förvaltningsområdet och tar emot ett årligt statsbidrag på 1 980 tkr för att genomföra insatser inom ramen för finskt förvaltningsområde. Arbetet utgår från *Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetspråk, Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter* (STK-2019-1013) samt *Program för den nationella minoriteten sverigefinnar* (STK-2019-1016) och är en del av Malmö stads arbete med nationella minoriteter. I årsredovisningen sker en sammanställning av hur budgeten fördelats och vilken utveckling som skett med arbetet att tillgodose den sverigefinska gruppens lagstadgade minoritetsrättigheter under året.

Budget 2021

Kommunstyrelsen beslutade inför 2021 (STK-2020-1318) om disponering och fördelning av de statliga medlen. Det beslutades även att om fördelade medel inte nyttjas av respektive nämnd ska dessa kunna avropas av annan nämnd, efter överenskommelse med stadskontoret. Nedan framgår den ekonomiska fördelningen av budget 2021 gällande finskt förvaltningsområde samt det slutliga utfallet.

Område	Budget 2021	Utfall 2021
Förskolenämnden	400 000	318 000
Grundskolenämnden	60 000	32 000
Kulturnämnden	450 000	251 000
Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden	625 000	625 000
Kommunstyrelsen	445 000	107 000
Totalt	1 980 000	1 333 000

För att kunna omfördela medel utifrån budget för 2021 har dialog skett med såväl förvaltningarna som de sverigefinska representanterna. Dessvärre har inga större omfördelningar kunnat göras, vilket lett till att en stor del av medlen därmed ej förbrukats. De största avvikelserna gällande användning av statsbidraget beror på att kulturarrangemang fått ställas in på grund av coronapandemin (bland annat Malmöfestivalen), att ambulerande finskt språkstöd getts i en mindre omfattning på stadens förskolor samt att stadskontoret inte kunnat gå vidare med rekrytering av en finskspråkig kommunikatör.

Länsstyrelsen Stockholm har såsom övriga år, gett möjligheten att ansöka om en överföring av de delar av statsbidraget som ej använts under 2021, till nästkommande år. Överföring godkänns endast i undantagsfall och för att en sådan ansökan ska godkännas ska de merkostnader för aktiviteter som överförd summa är tänkta att täcka, inte kunna täckas av nästkommande års statsbidrag. Stadskontoret har utifrån planerad verksamhet för 2022 vid tidpunkten för att söka överföring av medel inte sett att en sådan överföring kan motiveras och har därmed ej ansökt om överföring av medel.

I samråd som hållits kopplat till statsbidraget har det framkommit önskemål från de sverigefinska representanterna att i god tid få tydligare underlag inför samrådet. Underlag som förtydligar vilka de faktiska merkostnaderna är, både för en ökad transparens samt för att bättre kunna förbereda sig för deltagande i budgetsamråd. Inför kommande år, ser stadskontoret därför

ett behov av att se över samrådsprocessen kopplad till statsbidraget samt de interna processerna för dialog kring fördelningen av statsbidraget. Detta för att förbättra samrådsprocessen kopplat till statsbidraget, men också för att om möjligt redan under tidig höst kunna identifiera eventuella merkostnader som skulle kunna motivera en överflyttning av eventuella oanvända medel från innevarande år till nästa.

Förvaltningarnas utveckling av arbetet med finskt förvaltningsområde

I samråd med sverigefinska Malmöbor har Malmö stad definierat fem fokusområden för arbetet med finskt förvaltningsområde. Dessa är förskola, skola, kultur, äldreomsorg och kommunikation. Nedan följer en redogörelse för det arbete som skett på respektive ansvarig förvaltning och vilken utveckling som skett under 2021. Stadskontoret redovisar även hur arbetet med samordningen av arbetet fortlöpt.

Förskola

Förskoleförvaltningen har under 2021 fortsatt driva en tvåspråkig sverigefinsk avdelning på Spinneriets förskola samt uppsökande stöd i finska. Vårdnadshavares intresse för förskoleverksamhet på finska upplevs öka i takt med att fler får kännedom om möjligheten till detta. Under 2021 har drygt 20 barn med finska som modersmål deltagit i undervisningen. Dessutom har även drygt 20 barn tagit del av uppsökande stöd i finska, vilket tillhandahålls av en pedagog som ambulerar mellan de förskolor där det finns barn med finsk anknytning. Det ambulerande stödet finansierats av statsbidraget och både barn i kommunala förskolor och i fristående verksamheter tar del av detta erbjudande.

Ny ledning på Spinneriet

Från och med höstterminens start har Spinneriets förskola haft en ny ledningsgrupp, bestående av rektor, biträdande rektor och förste förskollärare. Under hösten har ledningen lärt känna den finska verksamheten och vad det innebär att som kommun, ingå i finskt förvaltningsområde. Under året har den finsktalande personalgruppen varit stabil och kunnat bistå ledningen i arbetet med att sätta sig in i verksamheten på ett bra sätt. Dessutom har överlämning skett från den förra ledningsgruppen samt genom kontinuerligt stöd från förskoleförvaltningens samordnare för nationella minoriteter.

På initiativ från den nya ledningen har det genomförts en enkätundersökning gällande det ambulerande stödet i syfte att utveckla och förstärka verksamheten. Ett beslut som fattades under hösten var att rekrytera ytterligare en uppsökande pedagog för att kunna erbjuda ett långsiktigt och hållbart stöd på 100%. Annonsering och anställningsintervjuer har pågått under flera månader och fortsatt in i januari 2022. Precis som vid tidigare rekryteringar har det varit mycket svårt att hitta en behörig finsktalande pedagog, trots bred annonsering i olika kanaler, till exempel har förskoleförvaltningen tagit hjälp av sverigefinska Malmöbor som spridit annonsen i sina olika nätverk.

Fokussamråd förskola

Två fokussamråd för förskola har genomförts under året. På det senaste framförde de sverigefinska mötesdeltagarna åsikten att verksamheten på avdelningen Lankarulla på Spinneriet håller en mycket god kvalitet och att barnens möjlighet att utveckla det finska språket är hög. Flera mötesdeltagare betonade att de finsktalande pedagogerna har stor betydelse för att stödja språk, kultur och identitet hos barnen.

Ambitionen är att ytterligare utveckla fokussamråden för att ge sverigefinska Malmöbor möjlighet till delaktighet i förskolefrågor. Under hösten deltog ett högre antal sverigefinska malmöbor på samrådet än tidigare, vilket är mycket positivt. Fyra nya sverigefinska representanter har utsetts under hösten, varav två är vårdnadshavare till barn på Lankarulla och två är vårdnadshavare till barn som tar del av ambulerade stöd.

Nätverk för pedagoger initierat

Under 2021 väcktes tanken på att starta ett nätverk för pedagoger som undervisar barn som tillhör de nationella minoriteterna, samt andra personer med nyckelfunktioner. I oktober hölls det första mötet på Lankarulla, då pedagoger från både Lankarulla och den judiska fristående förskolan Chinuch i Malmö fick tillfälle att träffas. Även rektor, förste förskollärare, språkutvecklare, teamledare och samordnare deltog. Under våren 2022 planeras en ny träff, men då på den judiska förskolan.

Skola

I dagsläget är det 53 elever i åk F-9 som läser modersmålet finska i grundskolan. Av dessa är det 32 elever som läser finska som sitt första språk och 14 läser det som sitt andra språk. Utöver dessa har vi 5 förskoleklass elever som inte läser efter någon kursplan. Inga elever på gymnasiet läser finska som modersmål.

När skolan tillkom som fokusområde framförde sverigefinska Malmöbor önskemål om att Grundskoleförvaltningen borde titta på ökat antal undervisningstimmar i finska, hur transport till modersmålsundervisningen kan ordnas och hur man på ett bättre sätt tillgodoser de sverigefinska barnens undervisningsbehov utifrån deras kunskapsnivåer. Utifrån den sverigefinska gruppens önskemål har Språkcentralen, som ansvarar för modersmålsundervisningen, arbetat fram ett nytt sätt att organisera modersmålsundervisningen i finska och som trädde i kraft i början av läsåret 2020/2021. Den nya organisationen innebär modersmålsundervisningen i finska samlas till ett fåtal skolor i Malmö i stället för utspritt på ett flertal skolor samt att dubblera tiden för modersmålsundervisningen från i snitt 60 minuter till 120 minuter i veckan. Grunden för att samla elever på ett mindre antal skolor, var att få till större grupper och på ett bättre sätt kunna uppmärksamma de olika kunskapsnivåerna hos eleverna. Man hade även med sig tanken att språk utvecklas bäst i samspel med andra.

För att eleverna ska kunna ta sig till modersmålsundervisningen, har grundskoleförvaltningen informerat skolorna och förtydligat att det är rektorn för respektive skola som ansvarar för att eleven tar sig säkert till och från modersmålsundervisningen, om den sker på annan plats än elevens hemskola. Detta ingår i skolans tillsynsansvar. Hänsyn tas dock till elevens ålder och mognad, äldre elever förväntas att kunna ta sig till modersmålsundervisning på egen hand.

Beslut om att ta bort modersmålsundervisning i förskoleklass

Under läsåret 2019/2020 tog grundskolenämnden ett beslut att ta bort modersmålsundervisningen i förskoleklass från och med läsåret 2020/2021 för alla språk, så även de nationella minoritetsspråken. Detta beslut överklagades av sverigefinska Malmöbor till förvaltningsrätten (Mål 1707-20) då staden som del av det finska förvaltningsområdet har åtagit sig ett större ansvar för att skydda och främja det finska språket. Grundskolenämnden tog efter förvaltningsrättens dom, som i korthet innebar att Malmö stad brustit i sin skyldighet att samråda med den sverigefinska gruppen om frågan (Förvaltningsrätten i Malmö, dom 2021-05-14 i mål nr 1707-20), ett nytt beslut i september 2021 och återinförde modersmålsundervisning i

förskoleklass för de nationella minoritetsspråken. I dagsläget har 5 elever i förskoleklass modersmålsundervisning i finska.

Samråd med barn och unga

Enligt lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska förvaltningsmyndigheter särskilt främja barns och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem och anpassa formerna för detta till deras förutsättningar. I enlighet med detta har Språkcentralen samrått med alla de elever som läser finska som modersmål inom ramen för undervisningen. Eleverna har fått fylla i en enkät med frågor om bland annat lektionernas frekvens och innehåll. De yngsta eleverna har fyllt i enkäten med hjälp av modersmålslärarna.

Språkcentralen har efter sammanställning av elevernas synpunkter hållit samråd med vårdnadshavare, där elevernas svar redovisades. Det som bland annat framkom var att eleverna var nöjda med att ha modersmålsundervisning i grupp och att två timmar undervisning i veckan känns lagom.

Nätverk för arbetet med nationella minoriteter

Pedagogisk Inspiration, som ansvarar för skolutveckling och forskning i Malmö stads alla skolformer, har under 2021 startat upp ett nätverk för arbetet med nationella minoriteter i förskola och skola. För nätverket hölls under våren 2021 en digital heldagskonferens med målet att medvetandegöra och öka kunskapen om arbetet med nationella minoriteter i förskola och skola, samt att gemensamt och kreativt tänka framåt kring möjligheter och idéer som kan stärka arbetet. I programmet ingick bland annat en föreläsning av Lennart Rhodin, regeringens särskilda utredare och sakkunnig inom nationell minoritetspolitik och en inspirationsföreläsning av Viktoria Björklund och Josée Kobylak, som berättade om hur Luleå kommun arbetar med vision, strategier och handlingsplan för och med nationella minoriteter i förskola och skola. Under hösten 2021 har nätverket haft ytterligare träffar för att fortsätta dialogen kring hur nätverket ska organiseras samt om kommande kompetenshöjande insatser. I arbetet med samordningen av nätverket ingår även stadskontoret och Romskt informations- och kunskapscenter (RIKC).

Kultur

Kulturförvaltningens verksamheter har arrangerat många uppskattade och välbesökta aktiviteter inom ramen för finskt förvaltningsområde under föregående år. År 2021 blev inte riktigt som någon hade föreställt sig på grund av den rådande coronapandemin och många aktiviteter har ändrats i takt med gällande restriktioner under året. Verksamheterna har trots detta försökt att ställa om, i den mån som det varit möjligt, och tillhandahålla digitala arrangemang och restriktionsanpassade program. Sverigefinska Malmöbor har även getts möjlighet till delaktighet gällande kommande kulturutbud via samråd för fokusområdet kultur. Dialog med MORO – Malmö sverigefinska unga har också påbörjats för att förstärka unga sverigefinska Malmöbors möjligheter till delaktighet på kulturområdet. Kulturförvaltningen har under 2021 också fortsatt att utveckla det interna arbetet med nationella minoriteter. En samordnare för arbetet tillsattes 2020 och har under året haft i uppgift att lägga grunden för ett strukturerat arbete med nationella minoriteter i kulturförvaltningens verksamheter.

Scenkonst för förskola och skola

Enheten för kulturarrangemang har som mål att varje termin erbjuda scenkonst som särskilt riktar sig till det finska förvaltningsområdet. Scenkonsten som erbjuds har koppling till det finska språket och / eller det sverigefinska kulturarvet. Föreställningarna riktar sig till både förskole- och grundskolebarn. Scenkonst såsom dansföreställning med Kaveri Kollektivet, kallad

Mineralism, samt loopverkstad med Elina Masalin har erbjudits förskolor och grundskolor 2021.

Sverigefinska kultur på biblioteken

Biblioteken i Malmö har i samband med Sommarscen 2021 haft författarna Mats Kolmisoppi, Eija Hetekivi Olsson och Anna Järvinen i samtal med Kristina Borg. Arrangemanget var välbesökt. Stadsbiblioteket har även haft en uppskattad bokbinderkurs på KRUT (en kreativ mötesplats för unga och unga vuxna 14–30 år) och en finsk filmkväll på Panora i samarbete med MORO – Malmö sverigefinska Unga och Finnlust – Finska Lundastudenter. Under sommaren har en studiecirkel i nybörjarfinska hållits i samarbete med Sverigefinska ungdomsförbundet. Sagostunder på finska har tyvärr fått ställas in, men en serieworkshop för lite äldre barn (9-13 år) har arrangerats. Ett samarbete med Malmö stadsarkiv har möjliggjort ett välbesökt arrangemang på författarscen på stadsbiblioteket i december med Susanna Alakoski i samtal med Ida Ölmedal.

Arrangemang på Malmö Stadsarkiv och Malmö Konsthall

I samarbete med hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen har Malmö Stadsarkiv möjliggjort kultur för äldre genom filmvisning. Tiltänkta filmer har blivit textade på finska. Malmö Stadsarkiv har även visat Sverigefinska riksförbundets vandringsutställning ”När Finland kom till Sverige” som berättar om sverigefinnarnas historia och om den stora arbetskraftsinvandringen från Finland till Sverige i slutet av 1960- och i början av 1970-talet. Dock med begränsades antalet som såg utställningen på grund av att restriktionerna inte tillät guidade visningar och större folksamlingar. Stadsarkivet har i samarbete med stadskontoret arrangerat Finlands självständighetsdags firande på Malmö Konsthall. Ett välbesökt arrangemang med inslag av poesi, musik och skaparverkstad för barn.

Malmö Konsthall har under det gångna året haft skapande verkstad på finska, en för familjer på plats i konsthallen och en uppsökande på den finskspråkiga förskoleavdelningen Lankarulla på Spinneriets förskola. Konsthallen har också haft en visning för vuxna på finska under hösten av den brasilianska konstnären José Leonilsons utställning ”Leonilson – Drawn: 1975–1993” Malmö Konsthall har som ovan nämnts även varit värd för firande av Finlands självständighetsdag 2021. Ett samarrangemang mellan Malmö Konsthall, Malmö Stadsarkiv och stadskontoret.

Arrangemang utifrån dialog med sverigefinska Malmöbor på Malmö Muséer

Malmö muséer har för 2021 äskat medel för att sedan i dialog med sverigefinska representanter för fokusområde kultur planera årets sverigefinska inslag. Årets arrangemang har bestått av välbesökt finsk soaré med föreläsning och musikinslag, ett flertal guidade visningar av Malmöhus slott samt pågående utställning om Augusta Lundin. Därtill har verksamheten haft sagostunder för barn. Ytterligare ett välbesökt arrangemang på Malmö Muséer var föreställning Satumaa – Sagolandet med Anna Heikkinen och Längtans Kapell i augusti. Vissa planerade aktiviteter har tyvärr fått ställas in på grund av restriktioner.

Malmö Konstmuseum har i samband med utställningen Sustainable Societies for the future visat verket: Unfoldning Nordic Race Science av Minna Henriksson och haft en digital föreläsning, samtal och performance med konstnären. Verken behandlar nordisk strukturell rasism.

Samverkan över förvaltningsgränserna

Kulturförvaltningen har under året fördelat medel till Malmöfestivalen för kulturverksamhet inom ramen för arbetet med finskt förvaltningsområde för att boka in akter med anknytning till finska eller sverigefinska kultur. Malmöfestivalen har dock fått ställas in på grund av pandemin.

För 2022 kommer dock fastighets- och gatukontoret, som arrangerar Malmöfestivalen, att förmedla medel från statsbidraget direkt istället för att detta ska gå via kulturförvaltningen.

Ringstasalen på Kirsebergs fritids- och kulturhus har när pandemins restriktioner tillåtit använts till att hälsa-, vård och omsorgsförvaltningens sverigefinska äldregrupp kunnat träffas.

Äldreomsorg

Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltning har under 2021 tagit ett samlat grepp kring arbetsområdet och bildat en styrgrupp för nationella minoriteter vars uppdrag är att kontinuerligt leda och följa upp arbetet. Arbetet är långsiktigt och planering pågår avseende prioriterade områden under 2022. Under 2021 har styrgruppen fokuserat på att skapa en struktur för arbetet generellt och för arbetet med finskt förvaltningsområde i synnerhet.

Inom ramen för ordinarie budget har förvaltningen två samordnare som ansvarar för den strategiska samordningen kopplat till arbete med nationella minoriteter och finskt förvaltningsområde. Ekonomiska medel från statsbidraget har under 2021 använts till en tvåspråkig finsktalande projektsekreterare med fokus på operativt och förebyggande arbete. Årsredovisningen omfattar därför både insatser som rymms inom ordinarie budget såväl som insatser som genomförts med stöd av statsbidrag.

Projektsekreterarens uppdrag och aktiviteter för sverigefinska äldre

Projektsekreterarens uppdrag har omfattats av att anordna tematräffar för målgruppen i främjande och förebyggande syfte, initiera aktiviteter som efterfrågas av gruppen, stötta finsktalande brukare vid framtagande av genomförandeplan, utifrån behov och efterfrågan ha kontakt med relevanta föreningar samt delta i arbetet med samråd för fokusområdet äldreomsorg. Projektsekreteraren ska också säkerställa minst två timmars fast telefontid i veckan för möjligheten att kontakta förvaltningen på finska samt bistå kontaktcenter vid kommunikation med finskspråkiga Malmöbor. Projektsekreteraren är därutöver behjälplig vid boendeplaceringar av sverigefinska äldre som önskar komma till avdelningar med finsktalande personal.

Projektsekreteraren arrangerar varje vecka en seniorgrupp för sverigefinska Malmöbor i syfte att prata finska kring ett specifikt tema. Gruppens aktiviteter tas fram i dialog med målgruppen. Särskilda önskemål kopplat till aktiviteter i seniorgruppen har också diskuterats vid ett fokussamråd där förvaltningen har lyssnat in målgruppens behov. När restriktioner har omöjliggjort fysiska möten har projektsekreterare erbjudit och genomfört dagliga samtal med finskspråkiga seniorer och anhöriga.

För att synliggöra finskt förvaltningsområde och främja sverigefinska äldres möjligheter att bevara sitt språk och sin kultur har flertalet aktiviteter genomförts. Den film som togs fram för att uppmärksamma Äldredagen den 1 oktober, är textad på finska och innehåller ett inslag som syftar till att synliggöra finsk kultur. Även hälsa- vård- och omsorgsförvaltningens och kulturförvaltningens gemensamma adventsprogram Julstök på torpet har textats på finska. För att uppmärksamma Finlands självständighetsdag den 6 december bjöd samtliga särskilda boenden på tårta med finska flaggor. Något som upprepat lyfts fram av sverigefinska äldre i samråd är tillgången till bastu. I december bjöds därför sverigefinska äldre in till kostnadsfri seniorbastu på mötesplatsen Tuppen, vilket var väldigt uppskattat. I början av 2022 kommer seniorbastu erbjudas en gång i veckan för att se hur stor efterfrågan är och utifrån det planera för möjlig fortsättning.

Delaktighet för sverigefinska Malmöbor kring äldreomsorg på finska

Förvaltningen har haft två fokussamråd med den sverigefinska gruppen under året med tema särskilt boende samt kommunikation och förebyggande arbete. Tema för kommande samråd kommer att vara hemtjänst. I syfte att öka möjligheterna till delaktighet och inflytande har samrådsdeltagare som haft förhinder att delta getts möjlighet att bli uppringda som ett alternativt sätt att komma till tals. Möjligheten har uppskattats av deltagarna. På grund av restriktioner genomfördes ett av två samråd digitalt. Förvaltningen är medveten om att det i målgruppen finns en digital osäkerhet och att målgruppen föredrar fysiska möten. Lättade restriktioner möjliggjorde att det andra samrådet kunde hållas fysiskt, vilket gjorde att deltagarantalet ökade markant. Det andra samrådet förlades på dagtid för att möjliggöra deltagare att åka gratis buss med Skånetrafikens seniorkort (som gäller vissa klockslag). Under samrådet fördes dialog kring att förlägga samråd under dagtid och det framkom att målgruppen föredrar dagtid snarare än kvällstid.

Tre avdelningar med förstärkt finsk språkkompetens planeras

Det finns ett uttalat missnöje att äldre sverigefinska Malmöbors rättigheter inte tagits på allvar och att hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som ska erbjudas på finska inom ramen för äldreomsorgen, inte har erbjudits fullt ut. Målgruppen har sedan tidigare lyft fram inrättande av en finsk profilavdelning inom särskilt boende som ett specifikt önskemål. Under 2021 har förvaltningen genomfört en förstudie och översyn av profilavdelning för finsktalande brukare i syfte att utreda möjligheterna att inrätta en profilavdelning. Utredningen resulterade i ett förslag att inrätta avdelningar med förstärkt finsk språkkompetens på tre boenden med geografisk spridning. Förslaget har samrått med målgruppen som är positivt inställda till förslaget. Förvaltningen har därtill lyssnat in vidare önskemål från målgruppen avseende språk och kultur vilket har medfört att boendena också ska möjliggöra bevarandet av finska traditioner, högtider och kultur tillsammans med finsktalande medarbetare, brukare och anhöriga. Arbetet påbörjas under 2022 och görs succesivt i samband med att boendeplatser blir lediga. Rekrytering av personal med finsk språk- och kulturkompetens sker vid vakanser.

Kommunikation inom äldreområdet

Under samråd har den sverigefinska gruppen framfört önskemål om att uppmärksamma sverigefinska äldre och finskt förvaltningsområde genom förslagsvis reportage, samt att den finska informationen avseende äldreomsorg på kommunens hemsida behöver förtydligas och förenklas. För att möta framförda önskemål har förvaltningen publicerat ett reportage om den finsktalande seniorgruppen i tidningen Vi tillsammans samt genom annonsering i tidningarna Vårt Malmö och Seniorens uppmärksammat att Malmö stad är finskt förvaltningsområde. Utifrån framförda synpunkter har förvaltningen också uppdaterat informationen om äldreomsorg på finska på malmo.se.

Intern kompetensutveckling och rekrytering av personal med finsk språkkompetens

För att stärka upp den interna kompetensen har fyra tjänstepersoner deltagit i utbildningen effektiv förvaltning av nationella minoritetsspråk på Axevalla folkhögskola. För att stärka språkkompetensen har förvaltningen rekryterat en finsktalande äldrepedagog och avlösare/ledsagare.

Kommunikation

Stadskontoret ansvarar för att samordna arbetet med kommunikation gällande finskt förvaltningsområde. Stadskontoret ansvarar även för att hålla i samråd gällande kommunikation

med sverigefinska Malmöbor samt utveckla sätten att nå ut till den sverigefinska gruppen gällande deras lagstadgade rättigheter, finskt förvaltningsområde samt aktiviteter och arrangemang som hålls inom ramen för arbetet. För att utföra detta arbete finns behov av finskspråkig språkkompetens på kommunikationsavdelningen och därför avsattes inför 2021 medel för en 50% tjänst för en finskspråkig kommunikatör på stadskontorets kommunikationsavdelning. Dessvärre har det inte varit möjligt att gå vidare med rekrytering på grund av pågående omorganisation på kommunikationsavdelningen. Behovet kvarstår och medel har avsatts för kommande år, vilket innebär att stadskontoret planerar för att genomföra rekryteringen under 2022. Samordnaren för finskt förvaltningsområde, som har finsk språkkompetens, har hanterat kommunikationsarbetet i den mån det har varit möjligt under det gångna året.

Kommunikationsinsatser under 2021

Till största del har kommunikationsinsatserna under 2021 handlat om att marknadsföra de samråd som Malmö stad hållit med sverigefinska Malmöbor samt kulturarrangemang som kopplar till det finska språket och sverigefinsk kultur. Detta har gjorts via annonsering i tidningen Vårt Malmö, via stadens maillista för finskt förvaltningsområde och sverigefinska föreningar och nätverk, samt i grupper på sociala medier som når den sverigefinska gruppen i Malmö. De äldre har fått information via telefonkontakt och via seniorträffarna som hållits av den finskspråkiga projektsekreteraren på hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen.

Specifika kommunikationsinsatser har gjorts kopplade till Sverigefinnarnas dag den 24 februari samt Finlands självständighetsdag 6 december, vilka båda är dagar som sverigefinska Malmöbor i samråd framfört anser vara viktiga att uppmärksamma. Sverigefinnarnas dag synliggjordes i sociala medier med en riktad informationskampanj som berättade om att det var sverigefinnarnas dag. Kampanjen nådde ut till strax över 160 000 personer. I samband med sverigefinnarnas dag fanns också möjlighet att kostnadsfritt beställa Sverigefinska ungdomsförbundets språkpaket, som är en broschyr med inspiration för småbarnsföräldrar som vill föra vidare det finska språket till sina barn. Språkpaketet delades också ut på den finska förskoleavdelningen Lankarulla. Information om språkpaketet lades ut via sociala medier, på malmo.se/finska och skickades ut via e-post.

Delaktighet kopplad till kommunikationsarbetet

Två samråd har hållits inom fokusområde kommunikation under 2021. Samrådets teman var utvecklingsmöjligheter för kommunikationen kopplad till finskt förvaltningsområde och de finska sidorna på malmo.se. Intern kommunikation för att höja medvetenheten om finskt förvaltningsområde och kunskapen om de nationella minoriteternas rättigheter är en punkt som lyfts fram som särskilt viktig att fortsätta förbättra. Önskemål som åter lyfts fram är att skapa en Facebook-sida för finskt förvaltningsområde och se till att information om arrangemang, samt återkoppling kring vad som händer inom arbetet med finskt förvaltningsområde kommuniceras löpande. Frågan om hur staden bättre kan nå ut till sverigefinnar som inte talar finska och som inte rör sig i sverigefinska sammanhang har också lyfts fram i samråd.

Uppdatering av de finska sidorna på malmo.se

Malmö stad har sedan 2016 finska sidor på stadens hemsida på adressen malmo.se/finska (alternativt malmo.se/suomeksi). Under det gångna året har dessa sidor gått igenom i sin helhet och innehållet uppdaterats utifrån synpunkter som inkommit i samråd. Förstasidan har även

ändrat layout för att vara mer lättnavigerad och för att den ska ha motsvarande utseende som de engelska sidorna på malmo.se. Möjliga lösningar för en mer lättöverskådlig kalender för arrangemang som kopplar till det finska språket och sverigefinsk kultur har också undersökts, men ännu inte implementerats.

Stadskontorets samordnande uppdrag

Stadskontoret ansvarar för att samordna arbetet med finskt förvaltningsområde och samverkar i dessa frågor med förskoleförvaltningen, grundskoleförvaltningen, kulturförvaltningen och hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen. Denna samordning har fungerat väl under 2021 trots pandemin och samverkan mellan ansvariga förvaltningar är välfungerande. Under hösten 2021 har även fastighets- och gatukontoret tydligare knutits till arbetet med finskt förvaltningsområde genom att utse en kontaktperson på förvaltningen och genom att fördela medel från statsbidraget direkt till förvaltningen. Som arrangör för Malmöfestivalen har fastighets- och gatukontoret redan sedan flera år tillbaka tilldelats medel från statsbidraget via kulturförvaltningen för att boka akter med koppling till det finska språket och sverigefinsk kultur. Stadskontoret finns i övrigt också till som stöd för övriga förvaltningar där behov av detta uppstår i relation till arbetet med finskt förvaltningsområde.

Sverigefinska Malmöborns rätt till delaktighet och inflytande

Stadskontoret har i samverkan med förvaltningarna och i dialog med sverigefinska Malmöbor ett pågående utvecklingsarbete kopplat till samråd och sverigefinska Malmöborns rätt till inflytande och delaktighet. Det finns dock fortsatt behov av att identifiera åtgärder som kan bidra till att samråden blir mer relevanta för den sverigefinska gruppen samt för hur återkoppling om pågående processer till den sverigefinska gruppen kan ske på ett bättre sätt. Den sverigefinska gruppen har under 2021 specifikt lyft fram att det behöver bli tydligare för minoriteten vad samråden i praktiken leder till.

Fortsatt utveckling av samrådsprocessen

Det finns även ett fortsatt behov av föra dialog kring samrådsprocessen utifrån det förslag som togs fram under 2020. Förslaget infattade två samråd per fokusområde per år, höst och vår, samt ett storsamråd på hösten för att lyfta fram frågor som är av en mer stadsövergripande karaktär eller teman som berör flera förvaltningar, samt för att välja sverigefinska representanter för kommande år. Därutöver ingick budgetsamråd kopplade till statsbidraget samt samråd med barn och unga kopplade till förvaltningarnas verksamheter i förslaget. När förslaget presenterades 2020 önskade den sverigefinska gruppen två storsamråd per år, vår och höst, vilket har hållits under 2021. Samrådsprocessen har varit på agendan vid båda dessa storsamråd, men dessvärre har tiden under samråden blivit knapp på grund av att vissa frågor tagit mer tid än beräknat. Omprioriteringar kring vilka frågor som ska fortsätta diskuteras har därmed fått göras i dialog med samrådsdeltagarna och detta har inneburit att diskussion om samrådsprocessen har skjutits upp vid båda tillfällen. Vid storsamrådet i november hade de sverigefinska representanterna för område skola många synpunkter kopplade till skolområdet, bland annat om bristen på behöriga modersmåls lärare och om Europarådets rekommendationer om 3 timmar undervisning i minoritetsspråk i veckan. Dessa är frågor som dialog kommer att fortsätta kring i kommande fokusområdessamråd. Dialog om samrådsprocessen kommer att även fortsätta under 2022. I detta arbete är de delar av årsredovisningen för 2020 (STK-2020-1317) som berör delaktighet och inflytande fortsatt relevanta att beakta.

Fokussamråd samt utbildning av sverigefinska representanter

Fokusområdessamråden har under 2021 däremot fungerat rätt bra och har under året gett sverigefinska Malmöbor möjlighet att föra dialog direkt med förvaltningarna kopplat till deras verksamhet. Sammanlagt har det under 2021 genomförts två samråd per fokusområde, vilket innebär 10 samråd totalt. De sverigefinska representanterna har under våren 2021 fått ta del av utbildning i minoritetslagstiftningen och om den sverigefinska gruppens lagstadgade rättigheter, som hölls på finska av juristen och sakkunnig i minoritetsfrågor, Veera Florica Rajala.

Samråd under en pågående pandemi

Pandemin har under det gångna året fortsatt begränsat hur samråd kan hållas vilket resulterat i att det i vissa fall varit svårt att engagera de sverigefinska Malmöborna att delta. Största delen av de samråd har varit digitala, vilket begränsat de som inte kan delta på detta vis. I de fall det har varit möjligt har alternativa sätt att framföra sina synpunkter erbjudits. Fokusområdessamråd för äldreomsorg och storsamrådet i november kunde dock hållas fysiskt i och med att restriktionerna tillät detta vid tidpunkten. Att ses fysiskt på plats på stadshuset uppskattades av deltagarna.

Möjlighet för sverigefinska föreningar att nätverka planeras

I samråd har det även framgått att sverigefinska Malmöbor önskar att Malmö stad skulle kunna hjälpa till att förbättra de sverigefinska föreningarnas möjligheter att nätverka sinsemellan. Detta i sin tur skulle kunna leda till ökad samverkan mellan föreningarna. Dialog om hur en nätverksträff skulle kunna genomföras har påbörjats med bland annat med MORO – Malmö sverigefinska unga, men har lagt på paus på grund av läget med pandemin eftersom önskemål framförts om en fysisk träff. Arbetet kommer att fortsätta under 2022.

Snabbkurs om nationella minoriteters rättigheter

Som en del i arbetet med att uppmärksamma och höja kunskapen om demokratin utvecklade kommittén Demokratin 100 år en Demokratistuga som visades upp runt om i landet under 2021. Stadskontoret samverkade under hösten med Länsstyrelsen Skåne i denna satsning bland annat genom att hjälpa till med att planera program till Demokratistugans besök på Gustav Adolfs torg den 22-27 oktober. Programmet skulle ha ett fokus på barn och unga och kopplat till arbetet med finskt förvaltningsområde resulterade detta i en snabbkurs om nationella minoriteters rättigheter med fokus på sverigefinnar med Sverigefinska ungdomsförbundet och sakkunnig i minoritetsrätt, jurist Johanna Parikka Altenstedt. Arrangemanget hölls både på svenska och finska och sändes även digitalt. Arrangemanget var tillgängligt i två veckor efter att det sänts. I samband med snabbkursen delades även Sverigefinska ungdomsförbundets rättighetskasse ut till intresserade. Rättighetskassen är ett informations- och inspirationspaket om sverigefinskhet riktat till unga ca 15-25 år.

Områden för utveckling som identifierats 2020 är fortsatt relevanta

Arbetet med att i samråd med den sverigefinska gruppen tillgodose den sverigefinska gruppens minoritetsrättigheter är ett långsiktigt arbete och är föränderligt i sin karaktär då minoritetens behov och synpunkter skiftar vartefter arbetet fortgår. Stadskontoret ser därför de områden för utveckling som identifierats i årsredovisningen för 2020 (SIK-2020-1317) som fortsatt relevanta att arbeta vidare med. Dessa är inflytande och delaktighet för sverigefinska Malmöbor, främjandet av det finska språket och sverigefinska Malmöbors möjligheter att upprätthålla och utveckla sin kulturella identitet, kartläggning av behov av service och ärendehantering på finska samt utbildningsinsatser om de nationella minoriteterna och deras rättigheter. Stadskontoret ser

också fortsatt att en av de största utmaningarna för Malmö stad är att skapa tydliga processer utifrån den sverigefinska gruppens behov och önskemål, samtidigt som flexibiliteten bibehålls för att vid behov kunna anpassa processerna i relation till utvecklingen inom respektive fokusområde.

Åtterrapporering till Länsstyrelsen

Stadskontoret har ansvar för att besvara en årlig enkät från Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget, om kommunernas verksamhet under 2020 som är relaterad till lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk (STK-2022-207). Syftet med undersökningen är att belysa hur arbetet för nationella minoriteters rättigheter utvecklas i landets alla kommuner.

Stadskontoret har också ansvar för att till Länsstyrelsen i Stockholms län senast 15 februari 2022 återrapporera hur statsbidraget om 1 980 tkr fördelats under 2021 i Malmö stad.

Stadskontorets bedömning

Utifrån det som redogjorts i årsredovisningen är stadskontorets bedömning att arbetet med finskt förvaltningsområde och de sverigefinska Malmöbornas rättigheter har utvecklats under 2021 trots läget med den pågående pandemin. Verksamheterna har dock fått anpassas efter rådande restriktioner och i vissa fall har pandemin försvårat arbetet med planering kring arrangemang och samråd.

På de ansvariga förvaltningarna sker arbete kopplat till fokusområdena och det finns initiativ som visar på att arbetet med nationella minoritetsrättigheter i sin helhet utvecklas. Till exempel genom att styrgrupper och nätverk för området skapats. Sverigefinska Malmöbor har under många års tid efterfrågat framsteg i arbetet med att tillgodose äldreomsorg på finska och har haft tydliga önskemål om en finsk profilavdelning i särskilt boende. Under året har nu hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen beslutat att inrätta tre avdelningar med förstärkt finsk språkkompetens. Modersmålsundervisning i förskoleklass har även återinförts för elever som tillhör de nationella minoriteterna. Enligt stadskontorets bedömning finns dock fortsatt behov att utveckla arbetet med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter och sverigefinnarnas specifika rättigheter i förvaltningsområdet. Det finns även behov av intern kompetenshöjning om de nationella minoriteterna och deras rättigheter, bland annat till följd av personalomsättning i organisationen.

Det arbete som sker kopplat till finskt förvaltningsområde är till stor del av ett förändringsarbete som sker i samråd med sverigefinska Malmöbor, vilket gör att stadskontoret bedömer att utvecklingen av stadens samrådsprocess bör prioriteras i det kommande arbetet. I dialog med sverigefinska Malmöbor kan samrådsprocessen effektiviseras så att den blir mer relevant för sverigefinska Malmöbor. Detta skulle bidra till att samrådsprocessen i så stor mån det är möjligt uppfyller minoritetslagstiftningens intentioner om inflytande och delaktighet för sverigefinska Malmöbor i frågor som berör dem. Barn och ungas möjligheter till inflytande och delaktighet behöver ges ett särskilt fokus.

Ansvariga

Jonas Rosenkvist Avdelningschef
Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör